

**МОЛОДІЖНИЙ ХОР “ОСАННА” ХРАМУ СВ. АННИ
МІСТА БОРИСЛАВА: ДО 20-РІЧЧЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

УДК 78.087.684(477.83):783.34

**Христина Голубінка, викладач кафедри методики музичного виховання та диригування
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка**

**МОЛОДІЖНИЙ ХОР “ОСАННА” ХРАМУ СВ. АННИ
МІСТА БОРИСЛАВА: ДО 20-РІЧЧЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

*“Співайте Богові нашому, співайте,
співайте Цареві нашому, співайте,
бо Бог Цар усієї землі,
співайте навчальний псалом!”
Псалом 46: 7-8*

У даній статті висвітлюється двадцятирічний досвід роботи Молодіжного церковного хору “Осанна” храму св. Анни міста Борислава. Акцентується увага на пропагуванні духовних цінностей учасниками мистецького колективу в процесі творчої співпраці.

***Ключові слова:** хор, молодь, духовні цінності, церковна музика, хоровий ансамбль.
Літ. 15.*

**Христина Голубінка, преподаватель кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко**

**МОЛОДЕЖНЫЙ ХОР “ОСАННА” ХРАМА СВ. АННЫ
ГОРОДА БОРИСЛАВА: К 20-ЛЕТИЮ ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

В данной статье освещается двадцатилетний опыт работы Молодежного церковного хора “Осанна” храма св. Анны города Борислав. Акцентируется внимание на пропаганду духовных ценностей участниками художественного коллектива в процессе творческого сотрудничества.

***Ключевые слова:** хор, молодежь, духовные ценности, церковная музыка, хоровой ансамбль.*

**Khrystyna Holubinka, Lecturer of Methods of Musical Education and Conducting
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko**

**YOUTH CHOIR "HOSANNA" TEMPLE SNT. ANNA
BORISLAV TOWN: UP TO 20 YEARS OF CREATIVE ACTIVITY**

This article depicts 20 years work experience of the Youth church choir “Osanna” of St. Anna temple in Boryslav. Special attention is paid to advocating of spiritual values by the participants of an art group in the process of creative cooperation.

***Keywords:** choir, youth, spiritual values, church music, choral ensemble.*

Постановка проблеми та огляд останніх досліджень і публікацій. Ще з давніх часів християнства спів виконував особливу місію “ зцілював серця і окрилював душі, очищав їх від лицемірства і жорстокості. Ці традиції духовної музики зберігає та примножує церковний хор “Осанна” храму св. Анни міста Борислава. Про це свідчать відгуки прихожан, відвідувачів концертів, любителів духовної музики. Виступи цього колективу можна почути не лише під час Богослужінь, але й на концертах, фестивалях та благодійних акціях, де хористи на чолі з керівником допомагають зосередитися на проблемах вічного і возвеличувати ім’я Господнє.

Різноманітні аспекти дослідження розвитку музичної культури Галичини висвітлюються у працях Ю. Медведика, Л. Кияновської, В. Камінського,

І. Бермес, Ю. Ясиновського та інших. Відзначимо, що діяльність церковних і світських колективів окреслюється у М. Бурбана монографії “Українські хори та диригенти”. У даній статті вперше зроблено акцент на виконавську практику церковного хору “Осанна” храму св. Анни міста Борислава.

Метою статті є висвітлити творчу діяльність церковного хору “Осанна”, розкрити особливості його хорового вислову, культури звуку, репертуару.

Виклад основного матеріалу. Борислав – західноукраїнське місто, свого часу ушлявлене Іваном Яковичем Франком, звісно ж, відоме своїми нафтовими родовищами, а нині більш популярне як найближчий “сусід” всеукраїнської здравниці Трускавця. Але не так давно у місті нафтовиків з’явилося ще інше “зацікавлення”, до якого люди долають сотні кілометрів, аби

**МОЛОДІЖНИЙ ХОР “ОСАННА” ХРАМУ СВ. АННИ
МІСТА БОРИСЛАВА: ДО 20-РІЧЧЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

побачити це диво: отець-доктор Роман Василів під склепінням церкви святої Анни зібрав найбільшу в Україні колекцію мощів святих.

У Бориславській церкві св. Анни зберігається понад півтисячі мощів різних святих. Наразі ж для загального огляду виставлено 187 реліквій, а найціннішу можна побачити, переважно, на великі свята чи коли до церкви приводять важкохворих – це мощовик, де зібрані 54 реліквії, пов’язані із життям Ісуса Христа. Подібної святині нема більше ніде у світі, вважають в нашій громаді.

Кожен, хто приходить до церкви святої Анни, хоче знайти свого святого заступника. Щиро вірячи, люди намагаються приклясти до цієї дивовижної реліквії.

22 грудня 2012 року храм св. Анни відзначив свій 110 ювілей. Він побудований на переході століть нашими предками та за свою історію перетерпів чимало, але стоїть і буде стояти непохитно.

З ініціативи о. Романа Василюва (декана Бориславського деканату УГКЦ), під керівництвом диригента Антоніни Дмитрівни Кшишовської почалося зародження молодіжного церковного хору храму св. Анни. Дуже швидко хор наповнюється молодими співочими силами, розпочинається систематична робота над вивченням Божественної Літургії та духовних пісень. Учасниками хору “Осанна” є люди різних професій. Робота над вокальною технікою у хорі з першої репетиції була поставлена на професійну основу. Можливість професійно працювати зумовлювали такі принципи:

- дисциплінарна організованість;
- професійна майстерність керівника;
- досвід роботи керівника на професійній ниві.

Завдання хору “Осанна” є передавати дух молитви. А це можуть робити лише практикуючі християни, ті, які приймають Бога у Святій Причасті, живуть з Ним, відчувають його скрізь і завжди.

Перша репетиція хору відбулася на Різдвяні свята 1994 року. Прийшло близько 20 осіб різного віку з різним рівнем музичного розвитку. Деякі з них не подавали надії на те, що вони коли-небудь заспівають. Та практика показала: якщо людина глибоко віруюча відтворює хоча б кілька звуків, то поступово працюючи в даному напрямку, можна досягнути спочатку інтонування нескладної мелодії, а згодом вирости до рівня доброго хориста. Разом з тим, ці особи не пропускали жодної репетиції, багато слухали і запам’ятовували.

Незмінними солістами хору є: Делінкевич Ярослава Станіславівна (*сопрано*), Михаць Надія

Романівна (*сопрано*); Гамар Наталія Миколаївна (*альт*), Микитяк Леся Ярославівна (*альт*), Білинська Оксана Володимирівна (*альт*); Папка Тарас Зіновійович (*тенор*), Штерев Володимир Васильович (*тенор*); Бориславський Ігор Теодорович (*бас*), Конюшак Ігор Ярославович (*бас*), Шиян Іван Євгенович (*бас*).

Найперше, на що звертає увагу керівник хору, це включення голосового апарату кожного співака хорової партії через поступове наростання навантаження стосовно звуковисотного й динамічного діапазонів, тембру й витримування звука на одному диханні.

Кожна репетиція хору починається з розспівки, яка здійснюється у двох напрямках:

1) підготовка голосового апарату співаків хорових партій до роботи над репертуаром;

2) розвиток вокально-хорових навичок із метою налагодження звукоутворення, динамічних і темпових показників, вирівнювання й узгодження тембру хорових партій, відпрацювання рухливості звука, ритмічного й гармонічного ансамблю і строю.

Зміст репетиційного періоду на даному етапі залежить від рівня становлення інтерпретації, репетиційної підготовки диригента та майстерності хорового колективу. “Стрій, ансамбль, метроритмічна чіткість – це три кити, на яких тримається архітектоніка хорового звучання”, – наголошує Д. Загребський [5, 27]. Ці елементи хорової органіки мають бути довершеними, зазначає п. Кшишовська.

Антоніна Дмитрівна у процесі розучування твору виявляє себе і як педагог, і як тонкий психолог. Робота з творчим колективом вимагає від диригента індивідуального підходу до кожного артиста хору, з метою перетворення їх у свідомих учасників спільної творчості. Порозуміння в хоровому колективі передбачає не лише взаємний контакт диригента з колективом, а й окремих артистів хору між собою. Тільки в цьому випадку гарантований процес свідомої, вільної виконавської творчості.

Репертуар хорового колективу “Осанна” є об’ємним і різноманітним в жанровому та образному плані. Варто відзначити високу педантичну впорядкованість нотного матеріалу хору, який організовано в хорову бібліотеку.

Виконуються твори українських композиторів, а саме: Д. Борзнянського, А. Веделя, М. Березовського, М. Дилецького, М. Лисенка, М. Вербицького, К. Стеценка, В. Барвінського, М. Леонтовича, О. Кошиця, М. Гайворонського, А. Гнатишина, Я. Яциневича, А. Кос-Анатоського, С. Людкевича, Й. Кишакевича та інші. “Візитною карткою”

Молодіжного церковного хору “Осанна” є написаний твір А. Кшишовською “Подяка Богові” (до 100-річчя церкви св. Анни).

Хор “Осанна” співає академічною манерою. Хоровий колектив володіє тембровими фарбами, широкою динамічною градацією, чистотою інтонування та виразною дикцією. Натомість є невеликі труднощі із досягненням загального хорового ансамблю, але колектив наполегливо працює над подоланням цих проблем.

Твори є стильово та образно різнопланові. Відповідно до відтворення твору досягнути певного емоційного стану чи характеру допомагає диригент Антоніна Кшишовська, яка володіє професійною технікою диригування. В своїй виконавській практиці вона використовує мануальні жести невеликої амплітуди, що сприяє виробленню у співаків постійної уваги та відчуття контакту через міміку, вираз обличчя чи погляд.

Антоніна Дмитрівна вміло показує своїм голосом ті чи інші вокальні прийоми, штрихи, проблеми вимови та дикції. Важливим елементом успіху та позитивної атмосфери в колективі є те, що диригент завжди підходить до репетиційної роботи з оптимістичним настроєм і повагою до кожного хориста зокрема. І це добре віддзеркалюється у співі та віддачі хору. Вивчаючи новий твір, диригент цікаво і змістовно розповідає про композитора, історію написання та стиль виконання даного твору.

Антоніна Кшишовська підбирає для колективу репертуар, часто робить сама аранжування, оскільки вона якнайкраще знає вокальні та виконавські можливості свого хору.

За час своєї творчої діяльності церковний хор “Осанна” зростає кількісно та вдосконалюється. Втім, для хористів важливим є не тільки успіх, а насамперед духовне зростання, рідна мова, українська пісня, славні традиції українського хорового співу, що сягають сивої давнини – все те, що живе у серці і дає насагу для подальшої творчості.

Роль церковного хору “Осанна” у розвитку духовного життя міста Борислава є дуже вагомою. З вдячністю згадують парафіяни спів хору на богослужіннях за участю Архидіакона Єпископа Юліана Вороновського, Єпископа Филімона Курчабу, Патріарха Любомира (Гузара), Патріарха Святослава (Шевчука), священників із Італії, Німеччини, Польщі. Хор є активним учасником громадських заходів, концертів до визначних дат у духовному житті міста.

Найголовніша місія хору “Осанна” – це супровід Богослужінь у храмі св. Анни міста

Борислава. Співаки хору так пояснюють свою активну участь у розвитку духовного життя міста: “Коли ми, християни, співаємо духовні пісні, то здається що, як в молитві, ми спілкуємося з Богом” [12, 94].

Доброю практикою для хористів стали гастролюючі-місійні турне до інших сіл та міст. Це, звісно, супровід Богослужінь у храмах, концерти, фестивалі, але разом з тим, і налагодження нових дружніх взаємин із молодіжними хоровими колективами Львівщини.

Традиція залучення молоді до церковного співу набула в наш час особливого розмаху, бо період відродження вітчизняної духовної культури, воістину став весною буйного розквіту сольного співу, ансамблів, хорів.

Бориславська земля, славна не лише красою передгірських і гірських ландшафтів, багатством надр, енергією глибинних геологічних розломів, але й живучістю, непроминальною силою високої духовності й культури тутешніх господарів, енергією вічно здорового українського слова. Це такі відомі постаті як: поети – Іван Гнатюк, Ігор Нижник, Євген Титикайло, Ірина Сенік, Ольга Сидорак, Віра Вовк, Богдан Британ, Богдан Драгуш, Іван Зінченко, Роман Квітневий, Ганна Костик, Микола Сов’як, Роман Соловчук, Олег Паламарчук; серед композиторських імен – Григорій Піщора, Ярослав Бодак, Людвіг Тур’яб; творчість живописців Віктора Саяка, Дмитра Ланяка, Валерія Євстифєєва, Романа Ющак; майстрині-вишивальниці – Ірина Сенік, Марія Сорока, Галина Станович, Анастасія Закидальська.

Мистецтво вимагає великого терпіння та зусиль. І саме ці складові твердо вкорінені в роботі незамінного педагога-диригента п. Антоніни Кшишовської, яка зуміла не зрадити хоровому мистецтву, а досягнути професійного рівня в аматорському церковному хорі, про що свідчать дипломи, нагороди, грамоти, відгуки. А це говорить про велике бажання самих хористів та наявність доброї творчої атмосфери у хорі.

Диригент сміливо шукає новий репертуар, намагається прилучити до виконання твори сучасних композиторів. Хоровий колектив “Осанна” має свою музичну бібліотеку, що поповнюється щораз новими творами. Хор має в наявності два комплекти сценічних костюмів, де перший “академічний, а другий “народний стрій.

Співаючи у церковному хорі “Осанна” уже дванадцять років, я дякую долі за те, що привела мене до такого Педагога!

Висновки. Діяльність цього хорового колективу є надзвичайно важливою для розвитку хорового мистецтва не тільки в місті Бориславі,

але й у регіоні. Співаки примножують традиції хорового співу, залучають молодь до популяризації української пісні, проводять просвітницьку роботу серед населення, тим самим виховуючи у людей почуття мистецького смаку, культури та пошани до рідного слова та музики.

Українці творять свою культуру, історію, тому варто замислитися над збереженням творчості хорових колективів, а саме: висвітленням їхньої діяльності у пресі, проведенням концертів-оглядів та хорових майстер-класів. Культура в суспільстві завжди повинна стояти на першому місці, бути важливим елементом виховання свідомого та освіченого молодого покоління.

1. Бориславський ізмарагд / [Упор. Роман Соловчук, Іван Швед]. – Дрогобич: Видавнича фірма "Відродження", 2002. – 180 с.

2. Бурбан М. Українські хори та диригенти / М. Бурбан. – Дрогобич: Посвіт, 2007. – 672 с.

3. Дорофтей О. Свій борг ввічливості нашому місту Блаженніший Святослав (Шевчук) повернув на завершенні року / О. Дорофтей // Вільне Слово. – 2012. – №52 – С. 3.

4. Дорофтей О. Святкування з нагоди 625-річчя м. Борислава / О. Дорофтей // Вільне Слово. – 2012. – №47 – С. 2.

5. Загрецький Д. Про виконавську хорову і композиторську практику / Д. Загрецький // Музика. – 1974. – №5 – С. 22.

6. Євсеєнко О. Значення диригентського впливу щодо втілення виконавської моделі музичного твору / О. Євсеєнко // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка – №6 (193). – 2010. – С. 37 – 44.

7. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні

особливості / Р. Кофман. – К.: Муз. Україна, 1986. – 38 с.

8. Микулич О. Римо-католицькі костели м. Борислава та їх парафіяни під час Другої світової війни та в перші повоєнні роки. / О. Микулич // Матеріали наукового семінару молодих вчених "Україна – Польща: у роки Другої світової війни" (27 лютого 2003 р.) та IV міжнародної наукової конференції молодих вчених "Україна – Польща: шлях до Європейської співдружності" (15 – 16 травня 2003 р.). – Тернопіль, 2003. – С. 98 – 115.

9. Павлюх М., Миськів М. Церква Святої Анни – наша святиня / М. Павлюх, М. Миськів // Нафтовик Борислава. – №62 (6717). – 1996. – С. 2.

10. Сидор О. Українська ікона – дар Пани / О. Сидор // Галицька брама. – № 5 – 6 (77 – 78). – 2001. – С. 8 – 10.

11. Соловчук Р. Павло Василів: "Сьогодні актуальне гасло – "Борислав сміється, бо це місто Святих" / Р. Соловчук // Нафтовик Борислава. – №18 – 19 (8352 – 8353) – 2013. – С. 3.

12. Тарнавський Р., Микулич О. Церква св. Анни (Борислав-Волянка). Історія та сучасність. 100 років / Р. Тарнавський, О. Микулич – Борислав: [б.в.], – 2002. – 114 с.

13. Юринець І. Борислав має стати міжнародним паломницьким центром / І. Юринець // Нафтовик Борислава. – №16 – 17 (8350 – 8351) – 2013. – С. 2.

14. Nicieja S. Kresowe Trójmiasto. Truskawiec-Drohobycz-Boryslaw / S. Nicieja – Opole, – 2009. – 296 s.

15. Wróbel T. Ludzie Boryslawia T. II. / T. Wróbel T. II. – Warszawa, – 2008. – 358 s.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2013

"А пісня – це душа. З усіх потреб потреба.
Лиш пісня в серці ширить межі неба.
На крилах сонце сяйво їй лиша.
Чим глибша пісня, тим ясніш душа".

Іван Драч
український поет, перекладач, кінорежисер

Українська пісня – це бездонна душа українського народу, це його слава.

Олександр Довженко
український письменник

